

Republica Moldova
Judecătoria Bălți
Sediul Central

or. Bălți, str. Hotinului, 43
tel./fax: 0231-2-22-12
www.jbl.instante.justice.md
e-mail: jba@justice.md

Республика Молдова
Суд Бэлць
Центральное местонахождение

г. Бэлць, ул. Хотинская, 43
тел./факс.: 0231 2-22-12
www.jbl.instante.justice.md
электронная почта: jba@justice.md

✓ Curtea Constituțională a Republicii Moldova
str. Al. Lăpușneanu, nr. 28, Chișinău

Copie: Donos Elena satul Chiștelnița r-mul Telenești

Copie: Donos Tudor satul Chiștelnița r-mul Telenești

Prin prezenta, Judecătoria Bălți, sediul Central Vă expediază spre examinare sesizarea depusă de către Donos Elena și Donos Tudor privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe dosarul nr. 10-165/2022.

Anexă: copia încheierii pe 3 file,
cererea excepției de neconstituționalitate pe 22 file.

Judecător

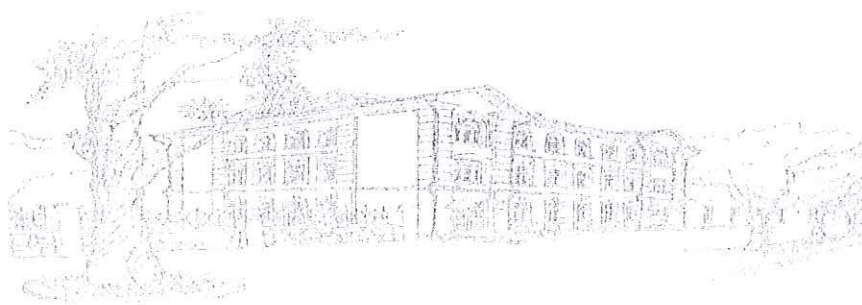

Vitalie MOROȘANU

ex: V. Ignatiuc

tel: 079994025

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

privind excepția de neconstituționalitate

prezentată în conformitate cu art. 135 alin.(1) lit.a) și lit.g) din Constituție și
în conformitate cu Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016

A. Autori ai excepției de neconstituționalitate

1. Nume: Donos
2. Prenume: Tudor
3. Adresă: s. Chiștelnița r.Telenești
4. e-mail: -----
5. Telefon: -----

1.a. Donos
2.a. Elena

A.2. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu: Judecătoria Bălți sediul Central
2. Judecător/complet de judecată: -----
3. Adresa instanței de judecată: or. Bălți str. Hotinului, 43
4. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată: tel. 0(231)2-22-12; jba@justice.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

1. Cuvînt de introducere:

Prezenta excepție de neconstituționalitate abordează problema de drept constituțional prin care se reclamă imposibilitatea realizării efective a dreptului garantat de art.13 din Convenție, fapte petrecute în statul de drept Republica Moldova.

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

Problema de drept constituțional reclamată constă în faptul că în Republica Moldova omul care este victima unei infracțiuni de neglijență în serviciu prin care iau fost cauzate daune drepturilor, libertăților și intereselor nepatrimoniale, nu este protejată efectiv de astfel de fapte.

Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind aprobarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, nr.56 din 30.03.2017, prevede: „[o]rice act de corupție, indiferent de formă îmbracă -- mituire, neglijență, exces sau abuz, implică și încălcări ale drepturilor omului”.

Analiza doctrinară a materialelor științifice la tema lucrării publicate în Republica Moldova este încheiată cu articolul semnat de V.Stati în anul 2018, *inter alia*, autorul consideră necesar, pe bună dreptate, instituirea daunelor cu caracter nepatrimonial pe post de urmare prejudiciabilă a infracțiunilor de neglijență în serviciu.

Potrivit art.13 din Convenție, *Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.*

Astfel Convenția prin art.13 pe lângă cuvântul drepturi mai operează și cu cuvântul libertăți. În acest sens se concluzionează că drepturile și libertățile sunt stări realizabile diferite de proprie voință ale omului.

În acest sens, consider că dacă Convenția a consacrat importanța libertăților omului atunci statele membre sunt obligate să asigure în mod efectiv aceste libertăți.

Prevederile art.13 din Convenție nu ar avea o aplicabilitate de sine stătătoare, dacă libertățile nu ar fi prevăzute exclusiv de Convenție.

La cazul din speță prin care a fost sesizată fapta de neglijență în serviciu prin care au fost lezate drepturi și libertăți ale lui Donos Tudor de ordin nepatrimonial, atunci tocmai Convenția protejează libertățile sale consacrate de acest tratat internațional.

Totuși Convenția ca și Constituția RM a poziționat într-un mod conex Drepturile și libertățile în aceleași Capitolole intitulate Drepturi și libertăți. Și prin urmare orșice om ar confunda drepturile cu libertățile, neputînd indica care este drept și care este libertate, în situația cînd s-au produs ingerințe în una din ele.

Însă CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE, poziționează la TITLUL II, - LIBERTĂȚILE.

Astfel la Capitolul II din acest Tratat, în art. 7 și 8 sunt prevăzute exclusiv libertățile fundamentale ce constă în respectarea vieții private și de familie și protecția datelor cu caracter personal ale omului. Aceste libertăți sunt consacrate de Convenție în art.8.

Prin urmare, atunci cînd este violată libertatea consacrată de art.8 din Convenție prevederile art.13 din Convenție asigură persoana cu recursul efectiv depus în instanța statului în care locuiește.

Art.8 din Convenție consacră o libertate protejată prin tratat internațional care nu este de ordin patrimonial.

La cazul din speță prin neglijența în serviciu abordată în speță, se sesizează o faptă rezultată din neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor de serviciu a unui agent al statului Republica Moldova prin care s-a cauzat daune și s-a lezat esențial drepturi, libertăți și interese ale lui Donos Tudor, inclusiv libertatea consacrată de art.8 din Convenție.

Este de menționat că scopul Legii penale așa cum este stipulat în art.2 din Codul penal apără persoana de infracțiuni comise inclusiv împotriva libertăților. Iar neglijența în serviciu tocmai este o infracțiune, care în cazul dat a fost comisă inclusiv împotriva libertăților

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

lui Donos Tudor. Din motiv de imperfecțiune legală a art.329 Cod penal, Donos Tudor nu s-a putut apăra de această faptă. De aceea se reclamă că în prezentul litigiu s-a încălcat art.8 coroborat cu art.13 din Convenție.

Fiindcă Curtea Constituțională examinează constituționalitatea unei legi nu convenționalitatea, atunci se invocă în acest caz prevederile art.20 din Constituție care nu pot fi realizate în cazul dat de Donos Tudor.

2.

Litigiul dedus judecății:

Judecătoria Bălți sediul Central examinează plîngerea depusă de Donos Tudor și Donos Elena împotriva ordonanței de refuz în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal nr.20229780014(*a se vedea copia ordonanței*), adoptate de Procurorul în Procuratura Anticorupție Oficiul Nord Iulian Diaconu.

3.

Potrivit procesului penal nr. nr.20229780014 a fost sesizată următoarea faptă ilegală:

Judecătoria Telenești în persoana Judecătorului Vasile Stihî a adoptat o încheiere în 2014, care este o hotărîre judecătorească(*art.6 pct.13 CPP*), și a expediat-o spre executare Oficiului Teritorial Bălți al Consiliului Național Pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

Încheierea judecătorească la care se face mențiunea, avea drept scop desemnarea unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat inculpatului Donos Tudor, care la acel moment era suspendat din funcție și nu putea să-și angajeze un avocat prin contract.

Victor Grijuc, deținînd funcția de Coordonator al Oficiului Teritorial Bălți al Consiliului Național Pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, *nu și-a executat corespunzător atribuțiile oficiale*, nu a executat încheierea judecătorească de a desemna un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat inculpatului Donos Tudor, ci a decis să-l apeleze pe avocatul Nicolae Guminiuk care nu avea încheit contract cu Oficiul Teritorial al CNAJGS și prin amenințare că-i face probleme la Uniunea Avocaților l-a impus să emită un mandat de avocat și să-l prezinte instanței cu scop de a demonstra că încheierea judecătorească de desemnare a avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat, a fost executată.

Tot Victor Grijuc în calitatea oficială de Coordonator al OT Bălți, l-a indus în eroare pe avocatul Nicolae Guminiuk că va adopta o decizie scrisă de desemnare ca să fie în drepturi depline procesuale avocatul așa cum prevede art.27 alin.(3) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat. Iar decizia scrisă de desemnare va fi introdusă în baza de date ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, ca să poată fi remunerată munca avocatului Nicolae Guminiuk.

Peste aproape doi ani(2014-2016) Avocatul Nicolae Guminiuk se deplasează la Oficiul Teritorial Bălți al CNAJGS și-i solicită lui Grijuc Victor care este Coordonatorul Oficiului să-l achite salariul pentru perioada de 2014-2016 pentru că ar fi acordat asistență juridică garantată de stat.

În cadrul discuției cu Coordonatorul Grijuc Victor, avocatul Nicolae Guminiuk constată că Coordonatorul Grijuc Victor nu a emis decizie de desemnare a sa în calitate de apărător inculpatului Donos Tudor, nu va primi salariu pentru munca prestată timp de doi ani, a fost indus în eroare, și nu a avut drepturi procesuale așa cum prevede art.27 alin.(3) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat și art.67 alin.(3¹) din Codul de procedură penală.

Avocatul Nicolae Guminiuk a solicitat să-i fie eliberată informație scrisă despre faptul că nu este desemnat, la care Coordonatorul Grijuc Victor i-a eliberat certificatul nr.58 din 04.04.2016(*copia se anexează*).

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

La data de 06.05.2016, în temeiul certificatului eliberat de Coordonatorul OT Bălți Victor Grijuc nr.58 din 04.04.2016(*copia se anexează*), avocatul Nicolae Guminiuk depune o cerere către Judecătorul Stih Vasile cu următorul conținut: „*Prin prezenta vă aduc la cunoștință că CA N.Guminiuc încetează participarea în cadrul dosarului penal cu privire la inculparea lui Donos Tudor în lipsa contractului și deciziei Oficiului Teritorial Bălți al CNAJGS*”(anexă fotocopia cererii).

Astfel din 2014 până-n 2016, asistența juridică garantată de stat în procesul de inculpare a lui Donos Tudor a fost trucată/mimată/falsificată. Libertățile fundamentale ale lui Donos Tudor(date cu carater personal, familial, ect.) au fost accesate ilegal de avocatul Guminiuk neîmputernicit. Dreptul la apărare ia fost violat. Interesul apărării a fost violat, de fapt apărare nu a existat. Probele falsificate cu participarea avocatului Guminiuk ca avocat care acordă asistență juridică garantată de stat *mimată/trucată*, au fost puse la baza condamnării. În rezultatul condamnării cu participarea „*avocatului care a acordat asistență juridică garantată de stat*” Guminiuk care defapt a trucat această asistență, Donos Tudor a fost privat de libertate.

Și toate s-au produs din neglijența Coordonatorului OT Bălți Grijuc Victor care nu a executat o încheiere judecătorească.

Prin astfel de acțiuni Coordonatorul Victor Grijuc a încălcat următoarele legi prin neexecutarea încheierii judecătorești:

- art.120 din Constituție potrivit căreia: *Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.*

- art.14 alin.(4) din Legea privind asistența juridică garantat de stat potrivit căreia: *Lucrul de asigurare a acordării asistenței juridice calificate este efectuat nemijlocit de coordonatorul oficiului teritorial, selectat și desemnat de Consiliul Național prin concurs, organizat în modul stabilit.*

- art.14 alin.(2) lit.a);b);c) din Legea privind asistența juridică garantat de statpotrivit căreia:

(2) *Oficiile teritoriale asigură acordarea de asistență juridică garantată de stat în raza de activitate a curții de apel, prin exercitarea următoarelor funcții:*

a) *organizarea acordării de asistență juridică garantată de stat; încheierea de contracte cu avocații din listele celor care acordă asistență juridică garantată de stat;*

b) *examinarea cererilor și documentelor prezentate de solicitanții de asistență juridică garantată de stat, deciderea asupra acordării unei astfel de asistențe;*

c) *numirea avocaților care să acorde asistență juridică calificată, inclusiv asistență juridică de urgență; încheierea de contracte de colaborare cu para-juriștii și cu asociațiile obștești care acordă asistență juridică garantată de stat.*

- Capitolul III pct.8 lit.a);b) din H O T Ă R Î R E A cu privire la aprobarea Regulamentului funcționării Oficiilor teritorialeale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat nr. 15 din 30.07.2008(Monitorul Oficial nr.160-161/463 din 22.08.2008), potrivit căreia:

III. Structura Oficiului teritorial

8. *Coordonatorul este responsabil de organizarea și administrarea procesului de acordare a asistenței juridice garantate de stat în raza de activitate a Oficiului teritorial, inclusiv:*

a) *decide asupra cererilor de acordare a asistenței juridice calificate;*

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

b) numește sau, după caz, înlocuiește avocatul care acordă asistență juridică calificată;

4. În rezultatul neexecutării încheierii judecătorești de către Coordonatorul Oficiului Teritorial Bălți Victor Grijuc, lui Donos Tudor i-au fost cauzate daune în proporții considerabile drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege, drepturi nepatrimoniale (dreptul la apărare; prezumția nevinovăției; protecția datelor personale, dar cel mai grav condamnarea la privațiune de libertate fără avocat cu drepturi, etc.).

Fiindcă Donos Tudor a fost privat de asistență juridică garantată de stat într-o situație obligatorie, fiindu-i încălcat dreptul la apărare, iar felul cum a activat avocatul Guminiuk fără drepturi procesuale, cu participarea formală și uzurparea calității de apărător, prin care a fost falsificat actul justiției fiind falsificat mecanismul de asistență juridică garantată de stat, atunci Donos Tudor din motiv de lipsă de apărare din partea unui avocat cu drepturi procesuale și împuterniciri, onest și cu bună credință, a fost ușor condamnat la privațiune de libertate. Adică Donos Tudor nu a avut parte de o justiție dreaptă, corectă, cu avocat onest, fiindcă mecanismul de asistență juridică a fost truceat într-un stat de drept.

Iar toate împreună a produs o condamnare pe bază de probe obținute ilegal cu avocatul Guminiuk care nu a obținut calitatea de apărător așa cum prevede art.67 alin.(3¹) CPP și art.27 alin.(3) al Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat.

Lui Donos Tudor i-au fost cauzate prejudicii considerabile drepturilor și libertăților fundamentale, nepatrimoniale.

5. Astfel Procuratura Anticorupție a fost sesizată despre săvârșirea infracțiunilor prevăzute de:

- art.328 Cod penal (depășirea atribuțiilor de serviciu), comise de Coordonatorul Oficiului Teritorial Victor Grijuc, pentru că și-a depășit atribuțiile de serviciu deoarece nu a executat încheierea judecătorească de a desemna avocat, neexecutând atribuțiile de bază de a desemna un avocat să-i apere interesele lui Donos Tudor, dar a purces la amenințarea avocatului Guminiuk Nicolae ca să emită mandat și să participe ca apărător pe caz, fără ca să-l ofere împuterniciri așa cum prevede art.67 alin.(3¹) CPP și art.27 alin.(3) al Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat.

- art.168 alin.(2) lit.d) din Codul penal, pentru obținerea muncii forțate prin amenințare și înșelăciune de la avocatul Nicolae Guminiuk, pe care la impus contrar voinței sale să acorde asistență juridică lui Donos Tudor.

- art.329 Cod penal (neglijența în serviciu) fiindcă Coordonatorul Oficiului Teritorial Victor Grijuc nu și-a îndeplinit corespunzător legilor atribuțiile sale de serviciu, producând prejudicii drepturilor lui Donos Tudor.

- Art.332 Cod penal (falsul în acte publice)

- Art.327 Cod penal (abuzul de serviciu).

6. Prin ordonanța din 28 septembrie 2022 emisă de Procurorul în Procuratura Anticorupție Oficiul Nord Iulian Diaconu s-a dispus refuzul în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal nr. nr.20229780014 (a se vedea copia ordonanței).

În ordonanța de refuz procurorul anticorupție a reținut: de fapt acțiunile Coordonatorului Victor Grijuc ar constitui infracțiunea de neglijență în serviciu numai că lipsește elementul obligatoriu ce caracterizează latura obiectivă fiindcă pentru a fi întrunită componenta de infracțiune de neglijență în serviciu prejudiciu trebuie să fie în proporții mari, iar la caz se sesizează prejudiciu sub formă de daune în proporții considerabile

CORESPUND
ORIGINALUL

15
drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale lui Donos Tudor, de aceea nu există componenta de infracțiune(a se vedea ordonanța de refuz se anexează).

7. Ordonanța de refuz a fost contestată la Procurorul Anticorupție ierarhic superior, în temeiul art.299¹ CPP, care prin ordonanța sa din 26 octombrie 2022 a respins plîngerea menținînd ordonanța contestată(a se vedea copia ordonanței).
8. Ordonanța de refuz este contestată la Judecătorel de instrucție, fiindcă situația sesizată, eronat a fost interpretată și prin urmare nu a fost atins scopul legii penale și procesul penal, care asigură respectarea și remedierea drepturilor/libertăților/intereselor violate prin fapte ce constituie infracțiuni într-un stat de drept ca Republica Moldova.
9. Fiindcă potrivit sesizării obiectul de cercetare în prezentul proces penal constituie inclusiv infracțiunea de neglijență în serviciu prevăzută de art.329 Cod penal, atunci aceste prevederi legale urmează să fie aplicate de judecatorul de instrucție.
10. La caz prevederile art.329 Cod penal, în redacția actuală nu sunt în măsură să asigure scopul legii penale și procesual penale în prezentul proces penal și prin urmare sunt neconstituționale, de aceea se ridică excepția de neconstituționalitate a legii în cauză.
11. Nu este prevăzută nici de Codul contravențional fapta de neglijență în serviciu manifestată prin îndeplinirea necorespunzătoare s-au neîndeplinirea obligațiilor de serviciu, în cazul cînd prin neglijență în serviciu s-au produs daune drepturilor, libertăților și intereselor nepatrimoniale prevăzute de lege ale omului.

C. Obiectul sesizării

12. Prezenta sesizare are ca scop controlul constituționalității:
 - I. Art. 329 alin.(1) Cod penal(*redacția din 2002 cu modificările ulterioare*), infracțiunea de neglijență în serviciu și;
 - II. Codul contravențional, art. 16 alin.(6) lit.c) Cod contravențional coraborat cu Capitolul XVI CONTRAVENȚII CE AFECTEAZĂ ACTIVITATEA AUTORITĂȚILOR PUBLICE.

- I -

Articolul 329. Neglijența în serviciu

(1) *Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.*

Excepția de neconstituționalitate a art.329 Cod penal, se referă în exclusivitate la vidul legislativ ce se referă la lipsa de sancționare penală a neglijenței de serviciu, - faptă prin care s-a produs prejudiciere considerabilă drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege a omului(drepturi nepatrimoniale).

Vidul legislativ sesizat produce ingerința în art.20 din Constituție, pe motivul că fapta de neglijență în serviciu prin care s-a produs prejudiciere considerabilă drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege a omului(drepturi nepatrimoniale), în Republica Moldova nu este remediată potrivit scopului legii penale și procesual penale.

Victima unei astfel de neglijențe, nu va primi satisfacție efectivă în Republica Moldova.

În astfel de situație, vidul legislativ din art.329 Cod penal contravine art.20 din Constituție, coraborat cu art. 1 alin.(3), art.23;54 din Constituție.

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

- II -

Art. 16 alin.(6) lit.c) Cod contravențional coraborat cu Capitolul XVI CONTRAVENȚII CE AFECTEAZĂ ACTIVITATEA AUTORITĂȚILOR PUBLICE.

Excepția de neconstituționalitate a art. 16 alin.(6) lit.c) Cod contravențional coraborat cu Capitolul XVI CONTRAVENȚII CE AFECTEAZĂ ACTIVITATEA AUTORITĂȚILOR PUBLICE, se referă în exclusivitate la vidul legislativ ce se referă la lipsa de sancționare contravenționalăa neglijenței de serviciu, - faptă prin care s-a produs prejudiciere drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege a omului(drepturi nepatrimoniale).

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1
Statul Republica Moldova

„[...]”
(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4
Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.
(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 20
Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26
Dreptul la apărare

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

- „(1) Dreptul la apărare este garantat.
 (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
 (3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.
 (4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- „(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
 (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
 (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
 (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 120

Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive

Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.

Prevederi relevante a Codului Penal al Republicii Moldova:

Articolul 2. Scopul legii penale

- (1) Legea penală apără, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, mediul înconjurător, orînduirea constituțională, suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept.
 (2) Legea penală are, de asemenea, drept scop prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni.

Articolul 329. Neglijența în serviciu

- (1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Prevederi relevante a Codului de procedură penală:

Articolul 1. Noțiunea și scopul procesului penal

- (1) [...].
 (2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvîrșite, astfel ca orice persoană care a săvîrșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Articolul 6. Termeni și expresii utilizate în prezentul cod

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

Termenii și expresiile utilizate în prezentul cod au următorul înțeles, dacă nu este o mențiune deosebită:

13) *hotărîre judecătorească* – hotărîre a instanței judecătorești adoptată într-o cauză penală: sentință, decizie, încheiere și hotărîre;

Prevederi relevante a Codului Contravențional:

Articolul 16. Răspunderea contravențională a persoanei fizice

- (1) [...].
- (2) [...].
- (3) [...].
- (4) [...].
- (5) – *abrogat*.

(6) Persoana cu funcție de răspundere (persoană căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, într-o autoritate publică centrală sau locală, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin lege, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție, organizatorice ori economice) este pasibilă de răspundere contravențională pentru săvîrșirea unei fapte prevăzute de prezentul cod în cazul:

- a) folosirii intenționate a atribuțiilor sale contrar obligațiilor de serviciu;
- b) depășirii vădite a drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege;
- c) neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

Articolul 318. Neexecutarea hotărîrii instanței de judecată

(1) Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare a hotărîrii instanței de judecată ori a documentului executoriu menționat la art. 11 lit. c) sau d) din Codul de executare se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale.

(2) Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare de către o persoană cu funcție de răspundere a documentelor indicate la alin. (1) ori împiedicarea executării acestora se sancționează cu amendă de la 120 la 180 de unități convenționale.

LEGE Nr. 198

din 26-07-2007

cu privire la asistența juridică garantată de stat

Publicat : 05-10-2007 în Monitorul Oficial Nr. 157-160 art. 614

Preambul

Avînd în vedere necesitatea protejării dreptului la un proces echitabil, stabilit de articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv necesitatea asigurării accesului liber și egal la asistență juridică, prin organizarea și acordarea de asistență juridică garantată de stat, prin diminuarea impedimentelor economico-financiare din realizarea accesului la justiție,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau amai multor drepturi garantate de Constituție

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

13. Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV a fost adoptat la 18 aprilie 2002 și a fost pus în aplicare prin Legea nr.1160 din 21.06.2002, „privind punerea în aplicare a Codului penal al Republicii Moldova”.

Potrivit art.1 din Legea nr.1160 din 21.06.2002, „privind punerea în aplicare a Codului penal al Republicii Moldova”, a fost prevăzut:

Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 intră în vigoare la data intrării în vigoare a Codului de procedură penală al Republicii Moldova, aprobat în primă lectură prin Hotărîrea Parlamentului nr.1148-XIV din 20 iulie 2000.

Potrivit art.2 lit.a) din Legea nr.1160 din 21.06.2002, „privind punerea în aplicare a Codului penal al Republicii Moldova”, a fost prevăzut:

La data intrării în vigoare a Codului penal al Republicii Moldova:

a) Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961 (Veștile Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești, 1961, nr.10, art.41), cu modificările ulterioare, se abrogă;

14. Prin adoptarea noului Cod penal (redacția 2002) și abrogarea Codului penal (redacția 1961) a fost dezincriminată fapta de neglijență în serviciu, dacă prin neglijență sa cauzat o daună considerabilă drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale cetățenilor.

Astfel potrivit art.186 Cod penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961 (Veștile Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești, 1961, nr.10, art.41) era prevăzut:

Articolul 186. Neglijența

Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană cu funcție de răspundere a îndatoririlor sale ca rezultat al atitudinii neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă a cauzat o daună considerabilă fie intereselor de stat sau obștești, fie drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale cetățenilor.

Potrivit art. 329 Cod penal (redacția din 2002), infracțiunea de neglijență a obținut o nouă reglementare, după cum urmează:

Articolul 329. Neglijența în serviciu

(1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Astfel Neglijența în serviciu în noua redacție a Codului penal, stipulată în art.329, constituie o infracțiune patrimonială, fiindcă daunele în proporții mari așa cum operează norma penală, se consideră valoarea bunurilor/valuarea pagubelor (art.126 alin.(1) Cod penal).

Iar cazul cînd prin neglijență în serviciu s-a cauzat daune nepatrimoniale dar considerabile - drepturilor și intereselor ocrotite de lege, atunci această faptă nu este prevăzută de legea penală nouă, fiindcă prin adoptarea noului Cod penal (art.329), fapta a fost dezincriminată.

Este de menționat că în comparație cu daunele cu caracter patrimonial, cele cu caracter nepatrimonial pot lăsa urme chiar mai adânci în destinul unui om.

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

15. Potrivit Codului de procedură penală,

Articolul 1. Noțiunea și scopul procesului penal

Alin. (2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Potrivit Codului penal (redacția 2002),

Articolul 2. Scopul legii penale

(1) Legea penală apără, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, mediul înconjurător, orînduirea constituțională, suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept.

(2) Legea penală are, de asemenea, drept scop prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni.

Dezincriminarea faptei de neglijență în serviciu, dacă prin neglijență s-a cauzat o daună (nepatrimonială) considerabilă drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege ale cetățenilor, contravine scopului legii penale și procesual penale.

Persoana care este victima unei fapte de Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă această faptă a cauzat daune în considerabile nepatrimoniale drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege ale cetățeanului, în Republica Moldova astăzi nu primește satisfacție efectivă din partea instanțelor naționale. Cu alte cuvinte e imposibil să te aperi de această faptă ilegală.

5. Prin Hotărîrea Parlamentului RM Nr. 1298 din 24-07-1997, publicată 21-08-1997 în Monitorul Oficial Nr. 54-55 art. 502, a fost ratificată Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la această.

Potrivit ARTICOLUL 1 di Convenție, intitulat - Obligația de a respecta drepturile omului, etc prevăzut:

Înalte Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții.

Potrivit art.13 din Convenție, intitulat - **Dreptul la un remediu efectiv**, este prevăzut:

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Prin urmare, astăzi în RM omul care este victima unei neglijențe în serviciu dacă prin neglijență s-a cauzat o daună considerabilă nepatrimonială drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege, nu obține satisfacție efectivă în sensul art.13 din Convenție.

17. Starea lucrurilor descrise convig cert că în Republica Moldova dreptul persoanei consacrat de art.20 din Constituție este violat, fiindcă persoana nu se poate apăra de fapta de neglijență în serviciu cînd prin neglijență iau fost cauzate daune considerabile drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege, alte drepturi decît cele patrimoniale.

Succedarea Codului penal redacția 1961 cu Codul penal 2002, în Republica Moldova sa format vidul legislativ în partea ce ține de determinarea faptei ce constituie infracțiune de

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

neglijență în serviciu soldată cu cauzarea daunilor considerabile drepturilor, libertăților și intereselor nepatrimoniale, ocrotite de lege, ale omului.

Acest vid legislativ a atras anarhia(dezordinea, indisciplina), fiindcă s-a scăpat de sub controlul legii neglijența ce atentează la drepturile persoanei, altele decât cele patrimoniale.

La cazul din speță, acest vid legislativ contravine interesului statului de drept care potrivit scopului legii penale și procesul penal apără, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia.

Fiindcă fapta de Neglijență în serviciu ce atentează la drepturile și interesele persoanei nu este/nu a fost descurajată prin mijloacele dreptului penal, atunci această faptă a condus la privarea de dreptul la asistență juridică garantată de stat a lui Donos Tudor, drept ce derivă din dreptul la apărare garantat de art.26 din Constituție, și a violat datele cu caracter personal, acțiuni manifestate prin neîndeplinirea obligațiilor de serviciu ale Coordonatorului Oficiului Teritorial al CNAJGS. Iar în consecință s-a falsificat mecanismul asistenței juridice garantate de stat, fiind falsificat actul justiției.

De aceea, valorile menționate, urmează a fi ocrotite de Codul penal, și au statut constituțional, fiindcă drepturile și libertățile omului sînt consacrate prin art.1 alin.(3) din Constituția RM ca una dintre valorile supreme.

Având în vedere importanța deosebită a valorilor ocrotite prin dispozițiile art.1 alin.(3); art. 26 din Constituție, atunci se consideră că odată cu abrogarea Codului penal redacția 1961, a avut loc și dezineriminarea neglijenței de serviciu ce atentează la drepturile și interesele legitime ale persoanei, altele decât cele patrimoniale, prin urmare s-a format vidul legislativ ce contravine prevederilor art.1 alin.(3) din Constituție, coraborat cu art.20 din Constituție.

18. Comparatia cu dreptul Romîniei, privind satisfacția omului din partea instanței în cazul neglijenței în serviciu în situația când prin neglijență s-au produs daune persoanei nepatrimoniale.

Art.298 din Codul penal al Romîniei

Neglijența în serviciu

Încălcarea din culpă de către un funcționar public a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă prin aceasta se cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice.

Astfel spus, dacă ar fi aplicabil art.298 din Codul penal al Romîniei, situației sesizate de Donos Tudor așa cum este descrisă în prezenta sesizare, atunci Legea Romîniei asigură satisfacția efectivă, urmare asigură omului dreptul consacrat de art.20 din Constituție.

19. Comparatia cu dreptul Italiei,

Codul penal al Italiei

Art. 328.

Rifiuto di atti d'ufficio. Omissione.

Il pubblico ufficiale o l'incaricato di un pubblico servizio, che indebitamente rifiuta un atto del suo ufficio che, per ragioni di giustizia o di sicurezza pubblica, o di ordine pubblico o di igiene e sanità, deve essere compiuto senza ritardo, è punito con la reclusione da sei mesi a due anni.

Fuori dei casi previsti dal primo comma, il pubblico ufficiale o l'incaricato di un pubblico servizio, che entro trenta giorni dalla richiesta di chi vi abbia interesse non compie l'atto del suo ufficio e non risponde per esporre le ragioni del ritardo, è punito con la reclusione fino ad un anno o con la multa fino a euro 1.032. Tale richiesta deve essere redatta in forma scritta ed il termine di trenta giorni decorre dalla ricezione della richiesta stessa.

Traducere în limba română:

Articolul 328.

Refuzul documentelor oficiale. Omisiune.

Funcționarul public sau responsabilul de serviciu public, care refuză în mod nejustificat un act al funcției sale care, din motive de justiție sau siguranță publică, ori de ordine publică ori de igienă și sănătate, trebuie să fie îndeplinit fără întârziere, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni până la doi ani.

Cu excepția cazurilor prevăzute la primul paragraf, funcționarul public sau responsabilul unui serviciu public, care în termen de treizeci de zile de la solicitarea celor care au un interes nu îndeplinește actul funcției sale și nu răspunde să explice motivele întârzierii, se pedepsește cu închisoare de până la un an sau cu amendă de până la 1.032 euro. Această cerere trebuie făcută în scris, iar termenul de treizeci de zile curge de la primirea cererii.

20. Comparația cu dreptul Ucrainei, privind satisfacția omului din partea instanței în cazul neglijenței în serviciu în situația când prin neglijență s-au produs daune persoanei nepatrimoniale.

Codul penal al Ucrainei

Стаття 367. Службова недбалість

1. Службова недбалість, тобто невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб

Traducere în limba română:

Neglijența oficială, adică neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către un funcționar a îndatoririlor sale oficiale din cauza unei atitudini necinstite față de acestea, care a cauzat prejudicii semnificative drepturilor, libertăților și intereselor protejate prin lege ale cetățenilor, intereselor statului sau publice ori intereselor persoane juridice individuale.

Astfel spus, dacă ar fi aplicabil art.337 din Codul penal al Ucrainei, situației sesizate de Donos Tudor așa cum este descrisă în prezenta sesizare, atunci Legea Ucrainei asigură satisfacția efectivă, urmare asigură omului dreptul consacrat de art.20 din Constituție.

21. Comparația cu dreptul Belarusiei,

Codul penal al Belarusiei

Статья 425.

Бездействие должностного лица

1. Исклучена.
2. Умышленное вопреки интересам службы неисполнение должностным лицом из корыстной или иной личной заинтересованности действий, которые оно должно было и могло совершить в силу возложенных на него служебных обязанностей, сопряженное с попустительством преступлению либо повлекшее невыполнение показателей, достижение которых являлось условием оказания государственной поддержки, либо причинение ущерба в крупном размере или существенного вреда правам и законным интересам граждан либо государственным или общественным интересам (бездействие должностного лица), —наказывается штрафом, или лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью со штрафом, или лишением свободы на срок до пяти лет со штрафом или без штрафа и с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью.

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

3. Деяния, предусмотренные частью 2 настоящей статьи, совершенные должностным лицом, занимающим ответственное положение, либо повлекшие тяжкие последствия, --наказываются лишением свободы на срок от двух до семи лет со штрафом или без штрафа и с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью.

Traducere în limba română:

Articolul 425. Omisiunea unui funcționar

1. *Exclus.*

2. Neîndeplinirea intenționată, contrară intereselor serviciului, de către un funcționar, din motive egoiste sau alte interese personale, de a îndeplini acțiuni pe care acesta ar fi trebuit și le-ar fi putut îndeplini în virtutea atribuțiilor oficiale care i-au fost atribuite, asociate cu complicitate la o infracțiune care are ca rezultat neîndeplinirea indicatorilor, a căror realizare a fost o condiție pentru acordarea sprijinului de stat, sau provocarea de prejudicii pe scară largă sau vătămare semnificativă a drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor sau ale statului sau intereselor publice (inacțiunea unui funcționar), -

se pedepsește cu amendă sau privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a se angaja în anumite activități cu amendă sau închisoare de până la cinci ani cu sau fără amendă și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a se angaja în anumite activități.

3. Actele prevăzute la partea 2 a prezentului articol, săvârșite de un funcționar care deține o funcție responsabilă sau care aduc consecințe grave, -

se pedepsește cu închisoare de la doi la șapte ani, cu sau fără amendă, și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități.

22. Comparatia cu dreptul Federației Ruse, privind satisfacția omului din partea instanței în cazul neglijenței în serviciu în situația când prin neglijență s-au produs daune persoanei nepatrimoniale.

УК РФ Статья 293. Халатность

1. Халатность, то есть неисполнение или ненадлежащее исполнение должностным лицом своих обязанностей вследствие недобросовестного или небрежного отношения к службе либо обязанностей по должности, если это повлекло причинение крупного ущерба или существенное нарушение прав и законных интересов граждан или организаций либо охраняемых законом интересов общества или государства.

Traducere în limba română:

Neglijență, adică neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către un funcționar a îndatoririlor sale din cauza atitudinii necinstite sau neglijente față de serviciul sau îndatoririle funcției, dacă aceasta a cauzat prejudicii majore sau o încălcare semnificativă a drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor sau organizațiilor sau intereselor protejate legal ale societății sau ale statului.

Astfel spus, dacă ar fi aplicabil art.293 din Codul penal al Federației Ruse, situației sesizate de Donos Tudor așa cum este descrisă în prezenta sesizare, atunci Legea Rusiei asigură satisfacția efectivă, urmare asigură omului dreptul consacrat de art.20 din Constituție.

23. Poate ar mai exista state(țări) fie din spațiul Uniunii Europene, s-au alt spațiu care ar asigura efectiv accesul la justiție al omului în cazul când prin neglijență în serviciu au fost cauzate daune drepturilor/libertăților/intereselor nepatrimoniale ale omului.

24. În continuare la acest compartiment voi aduce un exemplu în viziunea mea rușinos pentru Republica Moldova, care nu poate fi trecut cu vederea.

CORESPUND
ORIGINALUL

Autoproclamata Republică Transnistria și-a adoptat

asa zisul Cod penal al său, în care a prevăzut drept infracțiune fapta de neglijență în serviciu.

Potrivit așa-zisului Cod penal al Transnistriei, este prevăzut în art.289 următoarea faptă infracțională:

Статья 289. Халатность

1. Халатность, то есть неисполнение или ненадлежащее исполнение должностным лицом своих обязанностей вследствие недобросовестного или небрежного отношения к службе либо обязанностей по должности, если это повлекло существенное нарушение прав и законных интересов граждан или организаций либо охраняемых законом интересов общества или государства.

Traducere în limba română:

Neglijență, adică neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către un funcționar a îndatoririlor sale din cauza atitudinii necinstite sau neglijente față de serviciu sau îndatoririle oficiale, dacă aceasta a presupus o încălcare semnificativă a drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor sau organizațiilor sau intereselor protejate legal ale societatea sau statul.

Este de remarcă faptul că Republica Moldova comparativ cu o Transnistrie care e teritoriu al Moldovei uzurpat, nu este recunoscută ca stat, sau mai bine zis stat de drept, dar această așa zisă localitate (sau nu știu cum să mă exprim fiindcă țară nu o pot numi), asigură remedierea drepturilor cetățenilor săi care sunt victimele neglijenței în serviciu soldate cu violarea drepturilor și intereselor nepatrimoniale ale cetățenilor, mai efectiv comparativ cu Republica Moldova.

Da, regretabil faptul că la acest compartiment o Transnistrie care nu are acces la Comisia de la Veneția, alte structuri de jurisdicție internaționale, însă asigură remedierea drepturilor cetățenilor la compartimentul neglijență prin lege cu mult mai bine ca Republica Moldova.

Așa zisul Cod penal al Transnistriei e accesibil liber la linkul:

http://suddep.gospmr.org/view_post.php?id=15

25. În concluzie, astăzi în Republica Moldova, după ce a fost abrogat Codul penal (redacția 1961), drepturile/libertățile/interesele omului, violate prin fapta de neglijență în serviciu care a cauzat daune nepatrimoniale ce produc prejudicii chiar mai adânci în destinul unui om decât daunele patrimoniale, nu sînt remediate.

În acest sens dreptul consacrat de art.20 din Constituție care proclamă – „Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime”, este violat grav.

Or infracțiunea de neglijență în redacția actuală nu protejează daune libertăților omului așa cum este stipulat în art.20 din Constituție, ci se referă strict la daune intereselor și drepturilor, care au un caracter patrimonial, lăsînd libertățile omului ca valoare fundamentală fără protecție.

În acest caz, dreptul consacrat de art.20 din Constituție, care este violat prin vidul legislativ din art.329 Cod penal, care nu oferă garanții de protecție libertăților fundamentale ale omului, atunci această ingerință contravene principiului statului de drept care a proclamat în art.1 alin.(3) din Constituție: *Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate*.

CORESPUND
ORIGINALUL

Rezumat: În prezentul compartiment al sesizării se abordează problema ce constă că Statul de drept Republica Moldova prin dimensiunea art.1 alin.(3) din Constituție recunoaște trei valori supreme consfințite(*mă voi referi doar la trei*):

- I. Demnitatea omului;
- II. Drepturile omului;
- III. Libertățile omului.

Art. 20 din Constituție, oferă posibilitatea omului de a se adresa în justiție și a primi satisfacție efectivă atunci când sînt violate următoarele trei valori supreme consfințite:

- I. Drepturile omului;
- II. Libertățile omului;
- III. Interesele omului:

Art.13 din Convenție, intitulat - **Dreptul la un remediu efectiv**, este prevăzut:

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 2 alin.(1) Cod penal, intitulat - **Scopul legii penale**

(1) Legea penală apără, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, mediul înconjurător, orînduirea constituțională, suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept.

Art. 329 Cod penal, sancționează fapta de neglijență în serviciu doar în cazul cînd este atentat la drepturile și interesele legitime ale omului, și doar patrimoniale.

Prin urmare, care lege apără persoana de ingerința produsă în libertățile omului ca valoare constituțională ce se regăsește separat de drepturile și interesele omului, în art.1 alin.(3) coroborat cu art.20 alin.(1) din Constituție, în cazul cînd prin neglijență în serviciu în cazul sesizat de Donos Tudor s-a atentat inclusiv la libertățile lui, care de comun cu drepturile lui violate, nu reflectă prejudiciu material ca să fie incidentă norma prevăzută de art.329 Cod penal, nu este clar.

Republica Moldova astăzi nu asigură protecția împotriva violării libertăților fundamentale pricinuite prin neglijență în serviciu, și nici protecție contra violării drepturilor nepatrimoniale produse prin neglijență în serviciu.

26. În continuare mă voi referi la Codul contravențional al Republicii Moldova, avînd în vedere scopul Codului contravențional și dacă ar oferi legea contravențională un remediu efectiv așa cum prevede art.20 din Constituție, lui Donos Tudor împotriva neglijenței în serviciu comisă de Coordonatorul Victor Grijuc împotriva sa, prin care ia fost pricinuite daune împotriva drepturilor nepatrimoniale și libertăților.

Potrivit art. 2 din Codul contravențional, intitulat: „Scopul legii contravenționale”, este prevăzut:

Scopul legii contravenționale constă în apărarea drepturilor și libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în soluționarea cauzelor contravenționale, precum și în prevenirea săvîrșirii de noi contravenții.

**CORESPUNDE
ORIGINALULUI**

S-ar părea că Republica Moldova prin Legea contravențională asigură protecție împotriva neglijenței în serviciu în cazul sesizat de Donos Tudor, cu privire la daunele nepatrimoniale drepturilor și libertăților sale.

Ba mai mult că Codul contravențional în art.16 alin.(6) lit.c) reglementează următoarea situație prin următorul text:

(6) Persoana cu funcție de răspundere (persoană căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, într-o autoritate publică centrală sau locală, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin lege, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție, organizatorice ori economice) este pasibilă de răspundere contravențională pentru săvârșirea unei fapte prevăzute de prezentul cod în cazul:

- a) folosirii intenționate a atribuțiilor sale contrar obligațiilor de serviciu;*
- b) depășirii vădite a drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege;*
- c) neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.*

Lecturînd Capitolul XVI din Codul contravențional intitulat: CONTRAVENȚII CE AFECTEAZĂ ACTIVITATEA AUTORITĂȚILOR PUBLICE, observăm că o contravenție clară/expresă privind sancționarea faptei de neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, nu este prevăzută, deși legea contravențională în art. 16 alin.(6) lit.c) a stabilit în linii generale o asemenea situație.

Atunci se constată că nici Codul contravențional nu asigură o apărare efectivă omului moldav în cazul cînd este victima unei neglijențe în serviciu acțiuni manifestate prin neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, în cazul cînd prin neglijență s-au produs daune drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege, nepatrimoniale, cetățeanului Republicii Moldova.

Asemenea situație este contrară principiului statului de drept consfințit în art.1 alin.(3) din Constituție și contrară scopului legii contravenționale, care în art.2 Cod contravențional legislatorul și-a pus prioritar în sarcină - *Scopul legii contravenționale care constă în apărarea drepturilor și libertăților legitime ale persoanei.*

Totuși urmează de stabilit dacă fapta sesizată de Donos Tudor împotriva neglijenței în serviciu comisă de Coordonatorul OT Bălți al CNAJGS Victor Grijuc, care constă în neexecutarea încheierii judecătorești așa cum prevede art.120 din Constituție și legile ce reglementează serviciul d-lui Grijuc menționate în pct.2 din prezenta sesizare, cade sub incidența Codului contravențional, ca să fie asigurat pe deplin accesul efectiv la justiție.

O situație pareă previzibilă la prima vedere cazului din speță, este că în Capitolul XVI din Codul contravențional prevede CONTRAVENȚII CE AFECTEAZĂ ACTIVITATEA AUTORITĂȚILOR PUBLICE, legislatorul a prevăzut contravenția comisă sub forma de Neexecutarea hotărîrii instanței de judecată comisă de către subiectul special- persoana cu funcție de răspundere.

Astefl în art.318 Cod contravențional este prevăzută fapta: *(1) Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare a hotărîrii instanței de judecată ori a documentului executoriu menționat la art. 11 lit. c) sau d) din Codul de executare. (2) Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare de către o persoană cu funcție de răspundere a documentelor indicate la alin. (1) ori împiedicarea executării acestora.*

CORESPUNDE
ORIGINALULUI

Prin urmare, fapta sesizată de Donos Tudor cade sub prevederile art.318 Cod contravențional doar într-o parte și anume ce ține de neexecutarea intenționată a hotărârei judecătorești de către Coordonatorul OT Bălți, care este persoană cu funcție de răspundere.

Însă fapta prevăzută de art.318 Cod contravențional nu acoperă daunele cauzate drepturilor, libertăților și intereselor nepatrimoniale ale lui Donos Tudor care au fost cauzate prin neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor de serviciu ale Coordonatorului OT Bălți, care în virtutea funcției sale și potrivit art.120 din Constituție era obligat să execute hotărârea judecătorească, dar nu a executat-o.

În acest sens, Codul contravențional este afectat de vidul legislativ ce ar asigura accesul efectiv la justiție și satisfacția efectivă a omului, în situația faptei de neglijență în serviciu când prin neglijență s-au cauzat daune drepturilor, libertăților și intereselor nepatrimoniale ale omului.

Acest vid-legislativ descris produce ingerința în art.20 din Constituție coraborat cu art.1 alin.(3) din Constituție, coraborat cu art.13 din Convenție.

27. Curtea Constituțională a statuat: „Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate”(HCC nr.2 din 09.02.2016; § 79).

Din considerentul expus de înalta Curte, prezenta sesizare are ca scop protecție împotriva ingerințelor produse în drepturile fundamentale prin omisiunile legislative din Codul penal și Codul contravențional, care nu protejează omul de fapta ilegală de neglijență ce atentează la valorile constituționale - drepturi nepatrimoniale și libertăți, prevăzute în Constituție, Capitolul II, DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE.

F. Lista documentelor relevante

1. Ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal nr. nr.20229780014.
2. Ordonanța adoptată de procurorul anticorupție ierarhic superior.
3. Informația eliberată de OT Bălți al CNAJGS pe numele avocatului Guminiuk, prin care se confirmă că Oficiul Teritorial Bălți nu la desemnat apărător.
4. Copia procesului verbal al ședinței de judecată.
5. Materialele procesului penal nr.20229780014, ce se află la Judecătorul de instrucție, s-au instanța care va sesiza Curtea Constituțională.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declarăm pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sînt exacte.

Donos Tudor

Donos Elena

22 noiembrie 2022

CORESPUNDE
ORIGINALULI

ÎN C H E I E R E

29 mai 2023

mun. Bălți

Judecătoria Bălți, sediul central

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul

Grefier

Vitalie MOROȘANU

Viorica IGNATIUC

Cu participarea:

Procurorului Iulian Diaconu

Avocatului părții interesate, Aliona Ciocanu

În lipsa petentilor Donos Elena și Donos Tudor

examinând în ședință închisă cauza inițiată la plângerea petiționarilor Donos Elena și Donos Tudor în ordinea art.313 CPP, -

A C O N S T A T A T:

La 17 noiembrie 2022 în adresa Judecătoriei Bălți (sediul central) a parvenit spre examinare cauza inițiată în baza plîngerii petenților Donos Elena și Donos Tudor în ordinea art. 313 CPP.

La data de 29 noiembrie 2022, prin intermediul cancelariei, petiționarii Donos Elena și Donos Tudor au înaintat o sesizare cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, a prevederilor art.329 Cod Penal (redacția din 2002 cu modificările ulterioare) - neglijența în serviciu, și art. 16 alin.(6) lit.e) Cod Contravențional coraborat cu Capitolul XVI Contravenții ce afectează activitatea autorităților publice, în sensul corespunderii cu art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova.

În motivarea cererii, petenții au invocat faptul că, pe rolul judecătoriei Bălți se află spre examinare plîngerea depusă în ordinea art. 313 CPP, pornită împotriva ordonanței procurorului Procuraturii Anticorupție, oficiul Nord Iulian Diaconu emisă la 28.09.2022 privind refuzul în pornirea urmăririi penale cauza nr. 20229780014.

Potrivit conținutului sesizării și ordonanța de refuz, se menționează că, starea lucrurilor descrise conving cert că, în Republica Moldova dreptul persoanei consacrate de art 20 din Constituție este violat, fiindcă persoana nu se poate apăra de fapta de neglijență în serviciu cind prin neglijență i-au fost cauzate daune considerabile drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege, alte drepturi decît cele patrimoniale. Or, succedarea codului penal, redacția 1961 cu codul penal 2002, în Republica Moldova s-a format vidul legislativ în partea ce șene de determinarea faptei ce constituie infracțiune de neglijență în serviciu soldată cu cauzarea daunilor considerabile drepturilor, libertăților și intereselor nepatrimoniale, ocrotite de lege, ale omului.

Suțin petenții faptul, că potrivit speței, acest vid legislativ contravine interesului statului de drept care potrivit scopului legii penale, procesula penale apără, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acestuia.

Consideră că, fiindcă fapta de neglijență în serviciu ce atentează la drepturile și interesele persoanei nu este/nu a fost descurajată prin mijloacele dreptului penal, atunci aceasta faptă a condus la privarea de dreptul la asistență juridică garantată de stat a lui Donos Tudor. drep ce derivă din dreptul la apărare garantat de art.26 din Constituție, și a violat datele cu caracter personal, acțiuni manife prin neîndeplinirea obligațiilor de serviciu ale Coordonatorului Oficiului Teritorial al CNAJGS, iar în consecință s-a falsificat mecanismul asistenței juridice garantate de stat, fiind falsificat actul justiție.

La caz, petentul face referire la faptul că, valorile menționate, urmează a fi ocrotite de Codul penal, și au statul constituțional, fiindcă drepturile și libertățile omului sunt consacrate prin art.1 alin.(3) din Constituție ca fiind una din valorile supreme.

Suțin petenții că, avînd în vedere importanța deosebită a valorilor ocrotite prin dispozițiile art.1 alin.3) art 26 din Constituție, atunci se consideră că, odată cu abrogarea Codului penal redacția 1961, a

avut loc și dezincriminarea neglijenței de serviciu ce atentează la drepturile și interesele legitime ale persoanei, altele decât cele patrimoniale, prin urmare s-a format vidul legislativ ce contravine prevederilor art.1) alin.(3) din Constituție, coraborat cu art 20 din Constituție.

Solicită sesizarea Curții Constituționale privind rezolvarea chestiunii privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.329 Cod Penal (redacția din 2002 cu modificările ulterioare) - neglijența în serviciu, și art. 16 alin.(6) lit.c) Cod Contravențional coraborat cu Capitolul XVI Contravenții ce afectează activitatea autorităților publice, în sensul corespunderii cu art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova.

În ședința de judecată petiționarii Donos Elena și Donos Tudor nu s-au prezentat, procedura de citare legală fiind respectată.

Procurorul Iulian Diaconu în ședința de judecată a lăsat chestiunea cu privire expunerea Curții Constituționale pe marginea sesizării propuse de petiționari, la discreția instanței.

Avocatul Aliona Ciocanu, în ședința de judecată apărând interesele părții interesate Grijuc Victor, a obiectat asupra suspendării examinării cauzei contravenționale în vederea expunerii Curții Constituționale pe marginea sesizării propuse de petiționarii, considerînd-o neîntemeiată, pasibilă respingerii.

Instanța, audiind părțile, examinând solicitarea petiționarilor Donos Elena și Donos Tudor, în coroborare cu prevederile Constituționale, procesuale, legale și a actelor normative ce vizează situația, consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate și de a remite Curții Constituționale sesizarea înaintată de petiționari, reieșind din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 2 alin. (3) Cod de procedură penală, Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale.

Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția.

Totodată, conform prevederilor art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

Conform prevederilor art. 39 alin. (4) Cod de procedură penală, Curtea Supremă de Justiție, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității actelor juridice și asupra cazurilor excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice.

În conformitate cu art. 7 alin. (6) Cod de procedură penală, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Curtea Constituțională s-a expus asupra interpretării art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova, prin care a hotărât că, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acestuia, precum și de către instanțe din oficiu.

De asemenea, înalta Curte a statuat că, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acestuia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții, având ca obiect prevederile contestate.

În circumstanțele descrise, având la bază sesizarea petiționarilor Donos Elena și Donos Tudor cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, pentru verificarea constituționalității, instanța de judecată, ținînd cont de faptul că, obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, fiind o lege organică, iar excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de

petiționari, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și Curtea Constituțională nu s-a expus anterior, referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, instanța va prezenta Curții Constituționale sesizarea înaintată de petiționarii Donos Elena și Donos Tudor.

În baza art. art. 39 alin. (4) Cod de procedură penală, art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, instanța de judecată,-

DISPUNE:

A ridica excepția de neconstituționalitate a asupra art.329 Cod Penal (redacția din 2002 cu modificările ulterioare) - neglijența în serviciu, și art. 16 alin.(6) lit.c) Cod Contravențional coraborat cu Capitolul XVI Contravenții ce afectează activitatea autorităților publice, în sensul corespunderii cu art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova.

Se remite după competență Curții Constituționale, cauza inițiată în baza plîngerii depuse de către Donos Elena și Donos Tudor în ordinea art. 313 CPP.

Examinarea dosarului nr.10-165/2022 – plîngerea depusă de către Donos Elena și Donos Tudor în ordinea art. 313 CPP, se suspendă.

Încheierea poate fi atacată cu recurs la Curtea de Apel Bălți, pe durata suspendării procesului, prin intermediul Judecătoriei Bălți (sediul central).

Președintele ședinței,
judecătorul

Vitalie MOROȘANU